

Universiteit Utrecht

Variaties in empowerment bij jeugdparticipatie

Lianne Reijmerink

Masterthesis

Variaties in empowerment bij jeugdparticipatie

Een vergelijking tussen projecten uit Zoetermeer, Amersfoort en
Rotterdam

Auteur: Lianne Reijmerink

Universiteit Utrecht

Master: Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken (MOV)

Thesisdocent: Chris Baerveldt

Youth and the City

Datum: 27 juni 2011

“A child has the right to express an opinion, and to have that opinion taken into account, in any matter or procedure affecting the child, in accordance with his or her age and maturity.” (Artikel 12 van het internationaal verdrag inzake de Rechten van het Kind).

Abstract

The last decades, more and more youth participation projects have been started in the Netherlands. However, little is known about the empowerment of participants. Even less is known about the methods used by the management to improve the participants' empowerment. In this study, three youth participation projects have been examined. This research was focused on handling the participants' wishes, discovering the participants' skills, improving those skills, and teaching new skills. Even though in all projects the focus was with teaching new skills, the projects had strong differences. The projects handled the participants' wishes in a different way, because of different restrictions imposed by the management. All projects paid little attention to discover the participants' skills and improve those skills. The reasons found are a lack of knowledge about empowerment, time constraints and other priorities. An exchange of knowledge and experience could improve the quality of youth participation projects.

Samenvatting

Er zijn steeds meer jeugdparticipatie projecten in Nederland. Er is echter nog niets bekend over het gebruik van methoden door de begeleiding om de eigen kracht van de deelnemers te versterken (empowerment). Daarom zijn drie jeugdparticipatie projecten in Zoetermeer, Amersfoort en Rotterdam onderzocht. Hierbij is gelet op de omgang met de vraag van de jongere, het ontdekken van bestaande vaardigheden van de jongere, het voortbouwen op bestaande vaardigheden en het aanleren van nieuwe vaardigheden. De projecten zijn wel allen gericht op het aanleren van nieuwe vaardigheden, maar verder verschillen de projecten sterk. De projecten gaan op verschillende manieren om met de wensen van de jongeren, omdat zij verschillende kaders hebben opgesteld

waarbinnen de jongeren mogen denken en beslissen. Alle projecten besteden de minste aandacht aan het ontdekken en voortbouwen op bestaande vaardigheden van jongeren. De redenen hiervoor zijn een gebrek aan ervaring, een subsidietekort en het stellen van andere prioriteiten. Een uitwisseling van kennis en ervaring zou een verbetering van de kwaliteit van jeugdparticipatie projecten kunnen betekenen.

Inleiding

Gemeenten en politici vinden het steeds belangrijker dat een kind, naast het onafhankelijk en zelfstandig worden, ook zijn mening kan vertegenwoordigen en voor zichzelf op kan komen (Weijers, 2004). In het beleidsprogramma 2007 – 2011 van het voormalig Ministerie van Jeugd en Gezin staat dat jongeren (ongeacht culturele achtergrond of beperking) in staat moeten zijn om mee te denken, mee te beslissen en vooral mee te doen in Nederland. Zij vinden dat er zoveel mogelijk gebruik gemaakt moet worden van de kracht van jongeren zelf om andere jongeren te stimuleren, te motiveren en waar nodig aan te spreken, omdat volwassenen niet altijd kunnen denken en leven zoals jongeren. Gemeenten krijgen hier een steeds grotere rol in. Het programmaministerie voor Jeugd en Gezin streeft er naar dat elke gemeente in 2011 een vorm van inspraak van jongeren kent (Vandenbroucke, Braam, Gilsing, & Steketee, 2010). Door de overheid worden er dan ook meer subsidies verstrekt en er worden steeds meer jeugdparticipatie projecten gestart.

Over de inhoud van deze jeugdparticipatie projecten is echter weinig bekend, omdat hier nog geen systematisch onderzoek naar is gedaan. In de huidige literatuur wordt vooral besproken hoe de inhoud van een participatie project er uit zou moeten zien. In de pedagogiek is de focus de laatste jaren op het versterken van het individu zelf komen te liggen, zodat het opleggen van pedagogische waarden overbodig is geworden (De Winter, 2000). Verschillende wetenschappers zijn dan ook van mening dat jeugdparticipatie de eigen kracht van participanten zou moeten verhogen, en gericht moet zijn op de persoonlijke ontwikkeling van de jongeren (Uozie, Neijboer, Mak en

Vandenbroecke, 2010; Vandenbroecke et. al., 2010; de Winter, 1995; de Winter, 2007). Het vergroten van competenties en bindingen zouden bijvoorbeeld belangrijke neveneffecten moeten zijn van jongerenparticipatie projecten (Uzozie et. al., 2010). Participatie biedt jongeren daarnaast de mogelijkheid om samen met andere jongeren al pratend tot een gezamenlijke stellingname te komen, wat bijdraagt aan de morele, emotionele en sociale ontwikkeling. Participatie lijkt een essentiële voorwaarde geworden voor de ontwikkeling van zelfvertrouwen, zelfrespect en sociale verantwoordelijkheid (Vandenbroecke et. al., 2010).

Het versterken van de eigen kracht van jongeren (empowerment) zou kennelijk een belangrijk onderdeel van jeugdparticipatie moeten zijn. Er is echter nog geen onderzoek gedaan naar het stimuleren van de empowerment van jongeren die meedoen aan een jeugdparticipatie project. Over de variaties in empowerment bij jeugdparticipatie projecten is dan ook niets bekend. Daarom zal dit onderzoek zich richten op twee vragen:

- *In hoeverre wordt er gebruik gemaakt van empowerment-methoden bij de begeleiding van jongerenparticipatieprojecten?*
- *Hoe zijn eventuele verschillen in het gebruik van empowerment-methoden tussen participatie projecten te verklaren?*

Literatuur

In dit hoofdstuk wordt eerst uitgelegd wat jeugdparticipatie is en wat de effecten ervan zijn op jongeren. Vervolgens wordt uitgelegd wat empowerment inhoudt en hoe deze bij jongeren gestimuleerd kan worden door de begeleiding van een jeugdparticipatie project.

Omdat dit onderzoek zich zal richten op jeugdparticipatie in Nederland, zal uitgegaan worden van de definitie van 'jeugd' die de Verenigde Naties hebben opgesteld en in Nederland gehandhaafd wordt. Deze zegt dat mensen tussen de 15 en 24 jaar tot de groep jeugd behoren (Roger, 2008).

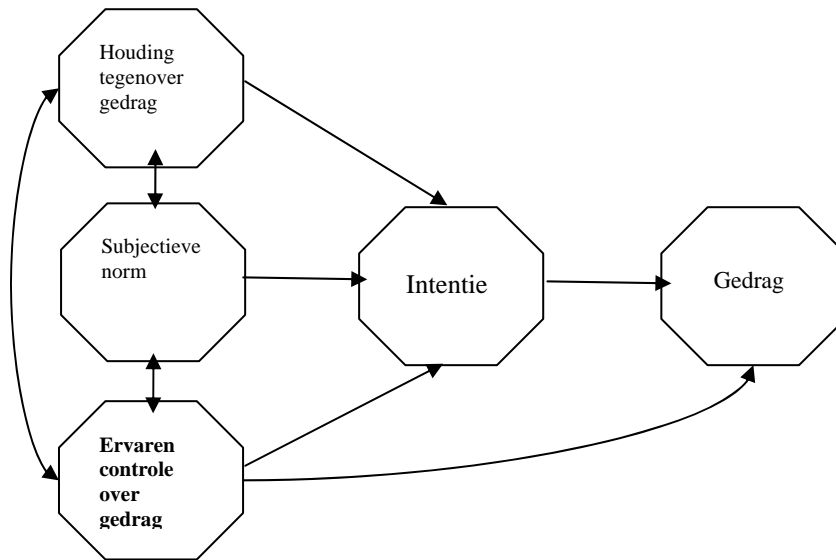
Het begrip jeugdparticipatie wordt in verschillende literatuurstukken anders uitgelegd. Zo wordt er vaak een scheiding gemaakt tussen politieke en maatschappelijke participatie. Politieke participatie is erop gericht om jongeren te betrekken bij het jeugdbeleid van de lokale en landelijke overheden, terwijl maatschappelijke participatie zich richt op het meedoen van jongeren in de maatschappij en de eigen inbreng van jongeren bij voorzieningen in hun directe leefomgeving. (Behoekoe, Brown, Fernández, El Madkouri en Rambhadjan-Bhoendie, 2008). Deze onderverdeling is in de praktijk echter niet te maken omdat projecten vaak veelomvattend zijn en niet één bepaalde vorm nastreven. In dit onderzoek zal daarom geen onderscheid gemaakt worden tussen deze vormen en zal jeugdparticipatie worden geïnterpreteerd als een verzamelwoord voor alle situaties waarin jongeren actief betrokken zijn bij de maatschappij om hen heen.

Het is relevanter om te kijken naar het doel waarmee een participatie project is opgezet. De Winter (2007) is van mening dat jeugdparticipatie ten onrechte wordt gezien als een doel op zich. De vraag hoe jongeren zich de vaardigheden eigen kunnen maken die nodig zijn om van de mogelijkheid tot participatie gebruik te kunnen maken is volgens hem belangrijker. Kinderen kunnen zich ontwikkelen wanneer zij de ruimte krijgen om mee te doen en mee te denken. Het is een goede stimulans om een actieve rol te hebben in het organiseren van de eigen omgeving (De Winter, Kooistra en Baerveldt, 1999). Daarnaast brengt het meedoen aan een jeugdparticipatie project een aantal leerprocessen met zich mee (Kirshner, 2007). Deelnemers leren hoe je effectief

met elkaar kunt samenwerken, omdat anders hun project niet zal slagen. Door de gezamenlijke boodschap die wordt uitgedragen met de groep vinden jongeren nieuwe manieren om hun identiteit als burger te ontwikkelen. Door deelname aan een jeugdparticipatie project is het daarnaast mogelijk om een brug tussen jongeren en instituties te ontwikkelen (Kirshner, 2007). Een ander belangrijk leerproces binnen een jeugdparticipatie project is de interactie tussen de begeleiding en de jongere. Volwassenen die betrokken zijn bij participatieprojecten kunnen de eigen kracht van jongeren versterken door hen de werkstrategieën te laten uitdenken. Volwassenen doen een stap opzij zodat de jongeren het leiderschap kunnen nemen. Tegelijkertijd zijn volwassenen vaak beter in staat om deze strategie te bepalen dan de jongeren, wat spanningen kan veroorzaken tussen de empowerment doelen en de vaardigheden van volwassenen. Dit kan een uitdaging betekenen voor volwassen begeleiders (Kirshner, 2007). Volgens Kirshner (2007) en Timmerman (2008) houden de meer ervaren volwassenen zich meestal op de achtergrond zodat de jongeren de activiteiten binnen het project kunnen bepalen. Timmerman (2008) is van mening dat het nog te vaak voor komt dat volwassenen de controle over een project houden en jongeren niet leidend zijn in een jeugdparticipatie project, wat het leerproces ondermijnt en waarbij de eigen kracht van de jongeren (empowerment) niet wordt versterkt.

Empowerment is een constructie die individuele kracht, competenties, proactief gedrag en hulpsystemen koppelt aan sociaal beleid en sociale veranderingen (Conger & Kanungo, 1988; Moritsugu, Wong & Duffy, 2010). In dit proces wordt het mogelijk gemaakt dat mensen op actieve wijze hun leven kunnen beheersen. Individuen veroveren niet alleen de controle over hun eigen leven, maar ook over de democratische processen in hun gemeenschap. Het empowerment-principe gaat dus van uit de eigen krachten van een individu. Het is de rol van begeleiders om de eigen kracht van de jongeren te versterken, zodat zij dit voortaan zélf kunnen doen (Moritsugu, Wong en Duffy, 2010). De begeleiding speelt in dit proces dus een grote rol. Deze zou voor een gedragsverandering kunnen zorgen bij de participerende jongeren.

Over hoe deze gedragsverandering bij jongeren kan plaatsvinden bestaan verschillende theorieën. Deze gedragsvoorspellende theorieën gaan veelal uit van de intentie die achter een actie schuilt (De Vries, 1988; Ajzen, 1991). Dit is ook het uitgangspunt voor de Theory of Planned Behaviour (TPB) van Ajzen (1991).

Afb. 1: Theory of Planned Behaviour (Ajzen, 1991)

Volgens de TPB leidt de intentie van bepaald gedrag tot gedrag. Hoe sterker de intentie is om zich op een bepaalde manier te gedragen, hoe groter de kans is dat men zich daadwerkelijk zo gedraagt. De intentie wordt gevormd door de houding van een individu tegenover bepaald gedrag, de subjectieve norm en de ervaren controle over gedrag. Deze laatste invloed op gedrag, de ervaren controle over gedrag, is belangrijk bij het versterken van de eigen kracht van deelnemers van jeugdparticipatie projecten.

Volgens Ajzen (1991) hangt de daadwerkelijke controle over gedrag af van de kansen en middelen die aanwezig zijn om het gedrag uit te kunnen voeren. De ervaren controle over gedrag heeft echter ook een grote invloed op intenties en acties. Ervaren controle over gedrag is de mate waarin een persoon gelooft dat hij werkelijk in staat is bepaald gedrag uit te oefenen. Dit verschilt meestal per situatie en per actie. Het is daarom mogelijk dat een persoon gelooft dat resultaten van

acties gevolg zijn van eigen gedrag (een interne locus of control) en tegelijkertijd zijn eigen kansen om een succesvol project te leiden laag schat (een lage ervaren controle over gedrag). Bijzonder aan de ervaren controle over gedrag is dat deze ook direct het gedrag van een persoon kan voorspellen, waarbij het een grotere rol speelt dan de intentie van een persoon (Ajzen, 1991). Wanneer twee personen bijvoorbeeld de intentie hebben om te leren spreken voor een groep en dit beiden proberen, heeft de persoon die ervan overtuigd is dat hij dit kan een grotere kans om hierin te slagen dan degene die zichzelf weinig kans geeft. De ervaren controle over gedrag kan daarnaast ook als graadmeter gezien worden voor de daadwerkelijke controle over gedrag. In hoeverre deze overeenkomen hangt af van juistheid van de opvattingen van de persoon zelf over zijn eigen gedrag.

De ervaren controle over gedrag vindt grote overeenkomst met de boven beschreven eigen kracht van een persoon (empowerment). Een grote ervaren controle over gedrag maakt het net als de empowerment van jongeren mogelijk dat zij op actieve wijze hun leven kunnen beheersen. Er zijn verschillende manieren waarop de begeleiding van een jeugdparticipatie project deze eigen kracht van deelnemers kan versterken (De Baat, 2009). Door de interactie die tussen de begeleiding en de participanten plaatsvindt kunnen de participanten zelf inzichten, vaardigheden en capaciteiten ontwikkelen om problemen aan te pakken. De methoden die door de begeleiding worden gebruikt kunnen de eigen kracht van deelnemers versterken (De Baat, 2009). De eerste methode om de empowerment van jongeren te stimuleren is de omgang met de behoeften van de jongeren. Wanneer de begeleiding de eigen ideeën van de jongeren accepteert en de jongeren in hun behoefte tegemoet komt wordt het vermogen van de jongere om de eigen ideeën en behoeften te kunnen definiëren bevestigd. Dit kan de verwachting van de jongere over zijn eigen effectiviteit vergroten en ook de ervaren controle over het eigen gedrag wordt zo verhoogd.

Daarnaast is het van belang dat de begeleiding van een jeugdparticipatie project de bestaande vaardigheden van de jongeren helpt identificeren en hierop voortbouwt. Door te achterhalen welke vaardigheden de deelnemers al bezitten kan bepaald worden welke jongere het best bij welke activiteit past. Wanneer taken aansluiten op vaardigheden van de jongere kan zijn

eigen effectiviteitsverwachting worden verhoogd, omdat hij simpelweg merkt dat een activiteit hem goed af gaat. Deze vaardigheden hoeven dan niet nieuw aangeleerd te worden, maar kunnen wel worden versterkt door middel van ervaring of extra training. Door te achterhalen welke vaardigheden een jongere al heeft, wordt tegelijkertijd duidelijk welke vaardigheden de jongere nog niet heeft. Aan deze vaardigheden kan extra aandacht worden besteed door de derde empowerment-methode, het aanleren van nieuwe vaardigheden. Door jongeren trainingen te geven over zelfpresentatie, het presenteren voor een grote groep of bijvoorbeeld werken in teamverband is het voor jongeren makkelijker om hun ideeën te presenteren en deze uit te voeren. Daarnaast wordt daarmee ook het vermogen om nieuwe vaardigheden aan te leren bevestigd. Het geloof in de eigen kracht kan zo door de begeleiding worden versterkt.

Dit onderzoek zal zich dan ook richten op deze drie methoden die door de begeleiding van een jeugdparticipatie project kunnen worden gehanteerd om de eigen kracht van de deelnemers te versterken. Drie projecten in Zoetermeer, Amersfoort en Rotterdam zullen worden onderzocht op de empowerment-methoden: *De omgang met de behoeften van de jongere, het ontdekken en voortbouwen op de bestaande krachten van de jongere en het aanleren van nieuwe vaardigheden.*

Globale beschrijving projecten

Het eerste project dat onderzocht wordt, is de Zoetermeerse Jongerenambassadeurs (JAZoetermeer). Dit is een groep van ongeveer 20 jongeren tussen de 14 en 23 jaar uit Zoetermeer. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies aan de gemeente en proberen hiermee een brug te bouwen tussen de Zoetermeerse jongeren en het gemeentelijk beleid. De ambassadeurs zijn opgesplitst in groepen die elk een eigen portefeuille hebben, namelijk: onderwijs, sport, welzijn, imago, uitgaan en stedelijke vernieuwing. De groep vergadert iedere week en wordt begeleid door drie professionals van Youth and the City. De begeleiding van JAZoetermeer neemt een ondersteunende, faciliterende en coördinerende rol op zich. De begeleiding kiest ervoor om de leiding te nemen tijdens de

vergaderingen en bij het afhandelen van de adviezen, omdat de jongerenambassadeurs zich zo volledig op de inhoud van de adviezen en projecten kunnen richten.

Het tweede project dat wordt onderzocht, is het project StoryAwards in Amersfoort.

De StoryAwards staan in het teken van talentontwikkeling bij jongeren tussen de 8 en 26 jaar in de vorm van schrijven. De StoryAwards zijn gekoppeld aan de Maatschappelijke Stage, waarbij maatschappelijke betrokkenheid ook een grote rol speelt. Jongeren uit 3 Havo worden aangespoord om kinderen uit groep 7 en 8 van de basisschool te helpen met talentontwikkeling, in dit geval het schrijven van een eigen verhaal. Middelbare scholieren krijgen vaardigheden aangeleerd van leraren Nederlands, professionele schrijvers en andere professionals die veel met schrijven te maken hebben, waarna zij deze vaardigheden gebruiken bij het schrijven van hun eigen verhaal. Een maand later gaan deze middelbare scholieren zelf aan de slag als coach om de geleerde vaardigheden over te brengen op basisscholieren. Deze basisscholieren schrijven vervolgens ook een verhaal, waar prijzen mee te winnen zijn. De begeleiding van de StoryAwards neemt een ondersteunende, faciliterende en coördinerende rol op zich. De jongeren krijgen begeleiding vanuit de middelbare school, vanuit de leiding van de StoryAwards en van een eigen coach. Het is de taak van de middelbare school om de jongeren voor te bereiden op het project door hen informatie te verschaffen. De coaches helpen de jongeren zelf een verhaal te schrijven door tips en kritiek te geven. De leiding van de StoryAwards coördineert het project.

Ten slotte zal het jongerenpanel Overschie (JPO) in Rotterdam onderzocht worden. Dit is een groep van ongeveer 15 jongeren in de leeftijd van 14 tot en met 23 jaar uit de wijk Overschie in Rotterdam. Het JPO zet zich onder andere in voor de werkgelegenheid voor jongeren in Overschie, de betrokkenheid van de jongeren uit Overschie met hun wijk, en de empowerment van opgroeiende kinderen in de wijk. Het Jongerenpanel zelf wordt begeleid door twee leden van het Mentoraat voor jongeren uit Rotterdam. Er wordt een keer in de twee weken vergaderd, op de

donderdag avond. Daar is altijd een begeleider aanwezig. De deelnemende jongeren zijn allemaal met een eigen project bezig met als doel de wijk te verbeteren. De begeleiding van JongerenPanel Overschie heeft een ondersteunende en faciliterende rol. De coördinerende rol nemen de jongeren zelf op zich, omdat zij een eigen bestuur hebben gevormd die dit op zich neemt. Dit bestuur is democratisch gekozen en bestaat uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. De voorzitter is degene die de bijeenkomsten leidt. De begeleiding speelt wel een grote rol bij het bedenken van projecten. De projecten die jongeren bedenken moeten eerst worden goedgekeurd door de begeleider.

Methoden

Onderzoekspopulatie

Er zijn drie projectleiders en zes jongeren geïnterviewd die deelnemen aan een jeugdparticipatie project. Deze projectleiders en jongeren zijn betrokken bij drie verschillende jeugdparticipatie projecten. Per project zijn de projectleider en twee jongeren geïnterviewd. De zes geïnterviewde jongeren waren op het moment van het interview in de leeftijd van 16 tot 19 jaar oud. Drie van hen waren meisjes, de overige drie waren jongens. De projectleiders waren allen mannen en minstens een jaar betrokken bij het project.

Type onderzoek

Er is gebruik gemaakt van semi-gestructureerde interviews. Drie empowerment-methoden dienden als basis voor deze interviews: de omgang met de vraag van de jongere, het ontdekken en voortbouwen op de bestaande krachten van de jongere en het aanleren van nieuwe vaardigheden. Door de interviews een open vorm te geven kon ingesprongen worden op de informatie die de participant gaf. Door zowel de projectleider als de jongeren te interviewen kon de consistentie tussen de uitspraken van de jongeren en de uitspraken van de projectleider gecontroleerd worden. Ook zijn er observaties gedaan. Bij ieder project is geobserveerd bij minstens twee gezamenlijke bijeenkomsten. Deze observaties duurden gemiddeld twee uur. Tijdens de observaties is onder andere gelet op de houding van de begeleiding ten opzichte van de jongeren, de houding van de jongeren ten opzichte van de begeleiding en de houding van de jongeren ten opzichte van elkaar. Door observaties te doen kon de consistentie tussen de uitspraken van de jongeren en projectleiders gecontroleerd worden met de gebeurtenissen tijdens de gezamenlijke bijeenkomsten. Daarnaast zijn jaarverslagen, agenda's en andere documenten bestudeerd.

Procedure

De projecten zijn op basis van contrast gekozen, maar moesten aan twee voorwaarden voldoen. Ten eerste moest het project een pedagogische doelstelling bevatten: talentontwikkeling moest ten minste een van de doelen van het project zijn, omdat alleen dan empowerment-methoden kunnen worden onderzocht. Daarnaast moest er sprake zijn van begeleiding, die deze talentontwikkeling bij jongeren kon stimuleren. De projectleiders hebben vervolgens ieder twee jongeren aangewezen die bij dit onderzoek betrokken konden worden. De interviews duurden van een half uur tot een uur en werden afgenomen vlak voor of vlak na een gezamenlijke bijeenkomst.

Na het verzamelen van de data zijn de gegevens geanalyseerd. De besproken onderwerpen zijn ingedeeld in subgroepen: de rol van de begeleiding, de omgang met de behoeften van de jongere, het ontdekken en voortbouwen op bestaande vaardigheden en het aanleren van nieuwe vaardigheden. Per project zijn de gegevens over de subgroepen uitgewerkt. Vervolgens zijn deze gegevens verwerkt in een tabel, zodat de projecten met elkaar vergeleken konden worden.

Betrouwbaarheid

Vijf van de zes geïnterviewde jongeren spraken openlijk tijdens het interview. De interviews vonden plaats in een afgesloten ruimte in het gebouw waar de bijeenkomsten van het betreffende project waren. Dit was voor de jongeren (en begeleiders) een vertrouwde omgeving. Er was echter een jongere die aanleiding gaf tot twijfel aan de betrouwbaarheid van zijn antwoorden. Daarom zijn slechts een deel van de resultaten van dit interview verwerkt in het onderzoek. Tijdens het interview is ter controle twee keer naar hetzelfde gevraagd in een andere verwoording. Wanneer de antwoorden op deze vragen overeenkwamen of op elkaar aansloten is uitgegaan van een betrouwbaar antwoord. Er zijn hierin geen inconsistente antwoorden ontdekt. Bij onduidelijke antwoorden is om verduidelijking gevraagd.

Resultaten

De resultaten worden aan de hand van de drie empowerment-methoden weergegeven in tabel 1.

Vervolgens zal de inhoud van de tabel verder toegelicht worden.

	<i>JAZoetermeer</i>	<i>StoryAwards</i>	<i>JongerenPanel Overschie</i>
<i>Het aanleren van nieuwe vaardigheden</i>	Er worden trainingen gegeven door de projectleider. De jongeren zeggen echter meer te leren van ervaringen in de praktijk.	Het project is gebaseerd op het aanleren van nieuwe vaardigheden. Daarom begint iedere bijeenkomst met een workshop van een schrijver.	Er worden trainingen gegeven door een extern persoon. Zowel de projectleider en de jongeren zeggen dat er meer geleerd wordt van ervaringen in de praktijk.
<i>Omgang met de behoeften van de jongere</i>	De behoeften van de jongeren zijn doorslaggevend wanneer het gaat over de inhoud van de adviezen en de activiteiten.	Alleen met betrekking tot het eigen verhaal en de manier waarop de vaardigheden op de basisscholieren worden overgebracht zijn de behoeften van jongeren doorslaggevend.	De behoeften van de jongeren zijn doorslaggevend op alle afdelingen van het JPO.
<i>Het ontdekken en voortbouwen op bestaande krachten van de jongere</i>	De leiding probeert een veilige omgeving voor de jongeren te creëren en er wordt aangesloten bij de interesses van de jongeren. Het persoonlijke leerproces van de jongeren is belangrijk, maar niet het hoofddoel waardoor er verder weinig aandacht aan wordt besteed.	Hier wordt weinig aandacht aan besteed. Er wordt voortgebouwd op de Nederlandse lessen die de jongeren op school hebben gehad. Verder worden alleen nieuwe vaardigheden aangeleerd.	De projectleider geeft jongeren (in overleg) taken die aansluiten bij hun interesses en ontwikkelingsmogelijkheden. De begeleiding wordt op de behoefte van jongeren afgestemd.

Tabel 1. Resultaten

Het aanleren van nieuwe vaardigheden

Zowel de begeleiding van JAZoetermeer als de begeleiding van de StoryAwards en van JongerenPanel Overschie heeft meerdere activiteiten georganiseerd om de jongeren nieuwe vaardigheden aan te leren.

Bij het project StoryAwards is tijdens het gehele project veel aandacht besteed aan het aanleren van nieuwe vaardigheden. Het hele project staat in het teken van het leren van schrijfvaardigheden en het overdragen van deze kennis. Om dit te stimuleren is er een prijs gebonden aan het beste verhaal. De projectleider zegt creativiteit te willen ontwikkelen bij de jongeren, hun taalvaardigheid te willen verhogen en het maatschappelijk bewustzijn te willen stimuleren door de interactie tussen de verschillende deelnemers. Naast een eigen coach kregen de jongeren twee workshops van een bekende schrijver. Zij vertelden hoe een verhaal in elkaar zit, zoals de kop, inhoud en staart en schrijfstijl. In het tweede gedeelte van de StoryAwards kregen de middelbare scholieren de rol van coach en brachten zij de geleerde vaardigheden over op basisscholieren. Voor de geïnterviewde jongeren was dit iets totaal nieuws. Zij hebben vooraf geen training gehad over hoe je vaardigheden het best overbrengt en hoe je met kinderen van die leeftijd omgaat. Wel gaven de jongeren aan wat tips gehad te hebben van hun eigen coach over hoe ze dit het beste konden doen. De jongeren vertelden dat ze veel geleerd hebben van hun coach en van de workshops. Een jongen gaf aan moeite te hebben gehad met het starten van een verhaal, maar zei dat nu wel te kunnen. Hij vertelde dat hij nu zelf in staat was om een goed verhaal te schrijven. Een andere jongen zei dat hij nu waarschijnlijk minder spelfouten maakt.

Zowel bij JAZoetermeer als bij het JongerenPanel Overschie zijn er trainingen gegeven om de jongeren nieuwe vaardigheden aan te leren. Bij JAZoetermeer heeft de projectleider vooral in het eerste halfjaar van het project trainingen gegeven aan de jongeren. Deze stonden in het teken van talentontwikkeling. Volgens de projectleider waren zijn trainingen gericht op het teamgevoel, presentatievaardigheden en communicatie met de achterban. Verder waren zijn trainingen gericht op onderhandelen en zelfpresentatie (de elevator-pitch). De geïnterviewde jongeren konden zich alleen

nog de elevator-pitch herinneren. De jongeren vonden dit interessant. De inhoud van trainingen was niet altijd nieuw voor de jongeren, omdat zij tijdens bezigheden buiten de jongerenambassadeurs ook ervaring hebben opgedaan met deze onderwerpen. De projectleider zag een ontwikkelingsproces bij de jongeren. De jongeren vertelden niet bewust bezig te zijn met wat ze tijdens de trainingen gehoord hadden, maar het wel onderbewust mee te nemen. Ze merkten dat ze zelfverzekerder waren dan voor hun deelname aan het project. De jongeren hadden niet het gevoel dat er specifieke vaardigheden zijn aangeleerd. Er werd eerder ruimte geboden om jezelf te ontwikkelen: *“Ze geven je de mogelijkheid om te bloeien.”*

De jongeren van JongerenPanel Overschie kregen af en toe trainingen van ingehuurd professionals over teambuilding en zelfpresentatie. De begeleider dacht echter dat het grootste gedeelte van die trainingen niet is blijven hangen. Volgens hem hebben de jongeren vooral uit de praktijk geleerd. Hij heeft ze de kans gegeven om in de praktijk aan het werk te gaan en hun ideeën uit te voeren. De jongeren konden zich niet goed herinneren waar de trainingen over gingen. Tijdens het interview was het voor hen makkelijker om voorbeelden uit de praktijk te noemen dan voorbeelden uit trainingen. Het aanleren van nieuwe vaardigheden werd vooral gestimuleerd door het opdoen van ervaring in de praktijk. Juist door de grote verantwoordelijkheden die de jongeren kregen is het volgens de projectleider een grote leerschool geworden. De projectleider heeft de jongeren zien groeien van passieve tot actieve burgers.

Omgang met de behoeften van de jongere

Hoe er werd omgegaan met de behoeften van de jongere verschilde per project. Bij JAZoetermeer waren de behoeften van de jongeren doorslaggevend wanneer het ging over de inhoud van de adviezen en activiteiten. De behoeften van de jongeren van de StoryAwards waren alleen doorslaggevend wanneer deze betrekking had op het eigen verhaal en de manier waarop de vaardigheden op de basisscholieren werden overgebracht. Aangezien de jongeren van het JPO het grootste deel van de taken op zich namen, waren hun behoeften op alle afdelingen doorslaggevend.

De projectleider van JAZoetermeer vertelde dat de jongeren zich vooral op de inhoud van adviezen aan de gemeente moeten kunnen richten. Daarom heeft de begeleiding de omliggende taken op zich genomen. De begeleiding heeft dan ook in eerste instantie de agenda gemaakt voor de vergaderingen. Dit betekende echter niet dat de jongeren geen inbreng hebben gehad. De jongeren konden het altijd bij de begeleiding melden wanneer zij over een onderwerp wilden praten. Dit werd dan aan de agenda toegevoegd. Zowel de jongeren als de projectleider noemden deze agenda slechts een indicatie, waar tijdens de vergaderingen vaak van af wordt geweken als blijkt dat er andere onderwerpen spelen bij de jongerenambassadeurs. Uit de interviews bleek dat er tijdens de bijeenkomsten altijd een rondje langs de jongerenambassadeurs wordt gedaan, waarin wordt gevraagd of zij nog opvallende dingen hebben gezien in Zoetermeer die ze willen delen. Ook bleek dat er iedere vergadering wordt gevraagd naar de bezigheden van de jongeren en de vorderingen met hun portefeuille-groep. De jongeren hebben zelf hun portefeuille-groep mogen bepalen. Daarnaast heeft elke portefeuille-groep zelf besloten wat hun doelen zijn en hoe zij deze wilden bereiken. Hierin werden ze wel ondersteund door de begeleiding. *“Als ze het goed vinden dan laten ze ons lekker doen wat we doen, en als het wat minder is dan geven ze ons net wat betere sturing zodat het wel goed wordt.”* De jongeren gaven aan dat hun behoefte altijd de beslissende factor is. Ook de projectleider gaf dit aan. Beide jongeren vertelden dat er nog nooit een situatie is geweest waarbij de begeleiding de mening van de jongerenambassadeurs niet accepteerde. De jongeren konden zich niet voorstellen dat dit zou gebeuren: *“Op het moment dat wij besluiten om iets te doen en de begeleiding zegt nee, dan is het de begeleiding die fout zit en niet de jongeren.”* De projectleider vertelde dat de mening van de begeleiding er niet toe doet, omdat de jongeren de specialisten zijn en niet zij. De jongeren vertelden zelf ook dat ze veel inspraak hebben en volledig vrij zijn in het uiten van ideeën. Toen echter gevraagd werd naar mogelijke verbeteringen binnen JAZoetermeer vertelde een van de jongere graag meer invloed te willen hebben op de adviezen die worden behandeld. Volgens haar heeft de begeleiding daar nu nog te veel invloed op: *“We krijgen heel veel aanvragen voor adviezen. Uit die aanvragen worden er dan een aantal gekozen en die*

worden aan ons voorgesteld.” Zij heeft een tijd geleden bij de begeleiding aangegeven zelf de adviezen te willen sorteren. Het antwoord dat zij kreeg was dat dit in een later stadium mogelijk zou worden, omdat de groep jongerenambassadeurs op dat moment nog te jong en onervaren was. Tijdens het interview, een paar maanden later, was zij ervan overtuigd dat de groep deze verantwoordelijkheid kan dragen en was zij van plan om weer naar de begeleiding toe te gaan met deze vraag. Omdat de begeleiding alles als eerst binnenkrijgt van de gemeente zijn er volgens de jongeren weleens fouten gemaakt. Zo noemde een jongere de keer dat ze een advies over vandalisme in de stad gingen overhandigen aan de wethouder, terwijl de gemeente het advies over koopzondagen verwachtte. Daarom was de verkeerde wethouder aanwezig. De jongeren gaven aan dat dit voorkomen moet worden, mogelijk door in een eerder stadium contact tussen de jongeren en de gemeente te hebben. De projectleider zei meer aandacht te willen besteden aan deze behoeften van jongeren, maar dat soms niet te kunnen doen. *“De agenda's zijn soms ook weleens vol waardoor we soms te beperkt zijn in onze tijd. Helaas is dat een beperking die ons op financieel gebied vanuit de gemeente opgelegd is.”* Hij vertelde dat het project afhankelijk is van de subsidie van de gemeente Zoetermeer. Dit zorgt ervoor dat de begeleiding van JAZoetermeer een prestatieverplichting hebben naar de gemeente Zoetermeer toe. Daarom behoudt de begeleiding controle op de activiteiten en adviezen van de jongerenambassadeurs.

De begeleiding van de StoryAwards had een ander kader gesteld waarin de jongeren mochten meebeslissen en meedenken in het project. Voor de jongeren van de middelbare school gold dit project als Maatschappelijke Stage. Daarbij werden de klassen in zijn geheel bij dit project ingedeeld. Het programma voor de bijeenkomsten was van tevoren door de leiding vastgesteld. In dit voortraject zijn geen jongeren betrokken. De jongeren gaven aan gewoon te doen wat ze gezegd is. De jongeren werden begeleid door een van tevoren aangestelde coach. Het verhaal dat zij gingen schrijven moest passen in het overkoepelende thema dat van tevoren was vastgesteld: In de wolken. Volgens de projectleider zijn er bij het vaststellen van het thema geen jongeren betrokken, maar is wel rekening gehouden met de belevingswereld van jongeren. De jongeren gaven aan dat ze het

leuk gevonden zouden hebben hierover mee te beslissen. Daarnaast hadden ze graag meer duidelijkheid willen hebben over het verloop van het project. De projectleider zei dat de jongeren in het project zelf nu nog niet zoveel invloed hebben. Wel wilde hij hier over na denken voor de volgende editie van de StoryAwards. Hoe het verhaal verder ingevuld werd was wél in handen van de jongeren. Alle geïnterviewde jongeren gaven aan het gevoel te hebben dat het echt hun verhaal is. Een jongen vertelde dat zijn coach het niet eens was met zijn onderwerp, maar uiteindelijk de jongen het laatste woord gaf omdat het zijn verhaal was. Een andere jongen vertelde dat hij het soms niet eens was met het commentaar van zijn coach, en dat hij er dan voor koos om het advies niet op te volgen. Hier was volgens de jongeren voldoende ruimte voor. Uit de observaties bleek echter dat niet alle coaches hier ruimte voor boden. Een meisje vertelde dat haar coach zelf erg veel aanpassingen in haar tekst had gemaakt. Het meisje gaf op de bijeenkomst zelfs aan dat haar uiteindelijke verhaal niet echt 'van haar' was. De begeleiding van de coaches verschilde dus veel. Uit de observaties bleek wel dat de coaches vooral tips gaven over de vorm en niet over de inhoud van het verhaal. In de tweede fase van het project gingen de jongeren zelf aan de slag als coach van een basisscholier. Hoe zij hun schrijfvaardigheden op de kinderen overbrachten mochten ze zelf bepalen.

Het kader waarbinnen de jongeren van het JongerenPanel Overschie mogen meedenken en beslissen bleek groter dan bij de andere projecten. De jongeren hebben mogen meedenken over alles wat er bij het JPO gebeurt. Ook de doelstellingen zijn samen bepaald: *“In het eerste studieweekend hebben we met zijn allen bepaald wie we zijn, wat we doen, waar we naar toe gaan, wat onze missie is, en wat onze identiteit is.”* De jongeren vertelden dat de voorzitter in samenspraak met de projectleider bepaalt wat er tijdens de vergadering gebeurt. Net als bij JAZoetermeer bleek dat er daarnaast veel ruimte is voor inbreng van de andere jongeren. Zij kunnen onderwerpen doorgegeven waarover zij willen praten en deze worden op de agenda gezet. Uit de observaties bleek dat er tijdens de vergadering een ronde langs de leden wordt gedaan waarin iedereen kan vertellen hoe het met zijn of haar project gaat. Ook voor vragen of ideeën van jongeren

is ruimte in de vergaderingen. De jongeren gaven aan veel vrijheid te hebben in de projecten die zij uitvoeren. Daarnaast vonden de jongeren van het JPO dat zij veel inspraak en invloed hebben op wat er in het JongerenPanel gebeurt. Volgens de projectleider kon dit verklaard worden doordat het maken van fouten is toegestaan. De jongeren hebben echter ook alle krediet voor hun prestaties gekregen wanneer een project wél is gelukt. Dat heeft het volgens de projectleider voor hen zo interessant gemaakt. Toch gaf de projectleider aan dat niet alle door jongere bedachte projecten zijn uitgevoerd. Hij vertelde dat dit van de vaardigheden van de jongere afhangt. Als een jongere met een idee kwam moest hij in staat zijn om dit zelfstandig te ontwikkelen. De projectleider gaf daarnaast aan dat zijn eigen prioriteiten in de praktijk ook wel eens doorslaggevend kunnen zijn. Hij vertelde dat hij zelf een goed inzicht heeft in wat haalbaar is en wat niet. Het JPO heeft een resultaat verplichting naar de deelgemeente die gehaald moet worden. Hierdoor is het volgens de projectleider in de praktijk niet haalbaar geweest om ieder project evenveel te ondersteunen.

Het ontdekken en voortbouwen op de krachten van de jongeren.

Uit de interviews en observaties bleek dat de projecten ook op het gebruik van deze methode verschillen. Aan deze methoden is echter door alle projecten de minste aandacht besteed.

De projectleider van JAZoetermeer zei belang te hechten aan de ontwikkeling van jongeren en hen te willen begeleiden op de weg naar volwassenheid. Om dit te bereiken heeft de begeleiding geprobeerd een veilige omgeving te creëren voor de groep, zodat de jongeren zich bij hen op hun gemak voelen en op hen afstappen voor problemen of vragen. Zijn hoofddoel is echter niet de ontwikkeling van de jongeren, maar het adviseren van de gemeente. De projectleider vergelijkt dit proces met het leiden van een voetbalteam: *“Er lopen allerlei verschillende persoonlijkheden in dat team rond en uiteindelijk is het doel dat je nastreeft wat het belangrijkste is. En om uiteindelijk de poppetjes dezelfde kant op te krijgen is het nodig om de vaardigheden van de jongeren te doorgronden en te ontwikkelen met als doel een advies uit te kunnen brengen naar de gemeente.”*

Buiten het ontwikkelen van een veilige omgeving wordt er daarom weinig gedaan om de bestaande

krachten van de jongeren te achterhalen zodat hier op voortgebouwd kan worden.

Beide geïnterviewde jongeren vertelden dat zij er buiten de jongerenambassadeurs achter te zijn gekomen waar zij goed in zijn. Binnen de jongerenambassadeurs was er volgens hen wel ruimte om hier verder in door te groeien. Volgens de jongeren heeft deze groei echter plaatsgevonden door de ervaringen die zij op hebben gedaan tijdens hun werkzaamheden als jongerenambassadeur en niet doordat hier direct op aangestuurd werd door de begeleiding.

De jongeren van de StoryAwards gaven aan dat ze geen ervaring hebben met het schrijven van een verhaal. De enige ervaring met schrijven was volgens hen de Nederlandse les op school. Volgens de voorzitter werd er aangesloten op deze Nederlandse lessen op de middelbare school. Behalve deze afstemming op de schoollessen werd er door de begeleiding van de StoryAwards geen gebruik gemaakt van deze empowerment-methode. Vooraf hebben de coaches geen training gehad over het begeleiden van een jongere. De projectleider gaf aan dat alle coaches een beroep hebben waarbij zij veel schrijven, waardoor dit geen probleem zou moeten zijn. De geïnterviewde jongeren vonden dat de coaches veel bruikbare tips gaven. Toch neigden deze vooral naar kritiek over hoe het beter kon, zonder aan te sluiten bij wat er nu al stond. Zo zei een jongen stiekem gehoopt te hebben dat de coach ook een complimentje zou geven over wat hij goed had gedaan, maar tijdens de eerste helft van het project bleef dit uit. Toen de jongen zijn verhaal had verbeterd kreeg hij wel een compliment van de coach over de verbeteringen. Een andere jongen had graag meer feedback willen hebben. Hij heeft zijn coach af en toe gemaïld met zijn stuk, maar kreeg hier pas heel laat reactie op. Hij had graag nog een bijeenkomst gezien tussen de twee bijeenkomsten in die er nu waren. Volgens hem verschilde het heel erg per coach hoeveel begeleiding er was en hoeveel initiatief de coach nam. De feedback die hij terug kreeg van zijn coach was wél positief en de jongen kon merken dat de coach het een leuk verhaal vond. De jongeren gaven aan het leuk te vinden dat ze nu vaardigheden over mochten brengen op basisscholieren, maar hebben het tegelijkertijd ook als moeilijk ervaren omdat ze hier naar eigen zeggen geen voorbereiding op hebben gehad.

Ook bij het JongerenPanel Overschie is gebleken dat de begeleiding weinig gebruik maakt van deze methode om de eigen kracht van de jongeren te versterken. De projectleider gaf aan veel meer tijd te willen stoppen in de persoonlijke begeleiding van de jongeren zodat beter kan worden aangesloten bij wat de jongeren willen en kunnen op dat moment. Volgens hem was er tot nu toe echter te weinig tijd en geld voor om deze begeleiding goed te kunnen geven. Ook vroeg hij zich af of hij de juiste persoon is om deze persoonlijke begeleiding te doen. Er is echter geen geld om een extra persoon daarvoor aan te stellen. De begeleiding heeft desondanks geprobeerd zoveel mogelijk aan te sluiten bij de vaardigheden van de jongeren. Bij het plaatsen van de jongeren in projecten kijkt de projectleider naar wat jongeren leuk vinden, maar ook naar de ontwikkelingsmogelijkheden. Verder is de projectleider van mening dat wat jongeren goed kunnen meestal hetzelfde is als wat jongeren graag doen. Daarom wordt vooral aangesloten bij hun interesses. De jongeren geven aan dat het project waar zij mee bezig zijn aansluit op wat hen buiten het JPO bezig houdt. De projectleider was van mening dat de begeleiding op de hoogte moet zijn van de bezigheden van de jongeren. Hij vertelde dat er echter ook situaties zijn geweest waarbij jongeren zo zelfstandig aan een project werkten dat ze de projectleider vergaten te informeren. Op dat moment zag de begeleider dat als een stimulans voor de jongeren om ondernemend bezig te zijn. *“En dat is dan meer waard dan dat ik zelf overal bovenop moet zitten.”* Een van de geïnterviewde jongeren gaf aan dat ze maar weinig begeleiding nodig heeft bij het project. Op de momenten dat ze wél ondersteuning nodig had kon ze terecht bij de begeleiding. De mate van begeleiding is volgens zowel de projectleider als de jongeren aangepast op de behoefte van de jongere.

Conclusie

Er zijn steeds meer jeugdparticipatie projecten in Nederland. Er was echter nog niets bekend over het gebruik van methoden door de begeleiding om de eigen kracht van de deelnemers te versterken (empowerment). Daarom zijn de jeugdparticipatieprojecten Jongerenambassadeurs uit Zoetermeer, de StoryAwards uit Amersfoort en het JongerenPanel Overschie uit Rotterdam onderzocht en geanalyseerd op drie empowerment-methoden: Het aanleren van nieuwe vaardigheden, de omgang met de behoeften van de jongere en het ontdekken en voortbouwen op de bestaande krachten van de jongere.

In hoeverre wordt er gebruik gemaakt van empowerment-methoden bij de begeleiding van jongerenparticipatie projecten?

De projecten zijn allen gericht op het aanleren van nieuwe vaardigheden. Bij zowel het JongerenPanel Overschie als bij de Jongerenambassadeurs Zoetermeer worden er trainingen gegeven door een van de begeleiders of door een extern persoon. Bij de StoryAwards in Amersfoort krijgen de jongeren aan het begin van iedere bijeenkomst een workshop van een schrijver die hen de belangrijke aspecten van het schrijven probeert bij te brengen. Verder verschillen de projecten sterk. De projecten gaan op verschillende manieren om met de behoeften van de jongeren, omdat zij verschillende kaders hebben opgesteld waarbinnen de jongeren mogen denken en beslissen. De Jongerenambassadeurs in Zoetermeer bepalen de inhoud van de adviezen die gegeven worden aan de gemeente en de projecten die uitgevoerd worden om de mening van jongeren over verschillende onderwerpen te achterhalen. De jongeren van de StoryAwards mogen alleen de inhoud van hun eigen verhaal bepalen en zelf beslissen hoe ze hun kennis over het schrijven van verhalen over brengen op basisscholieren. Binnen het JongerenPanel Overschie zijn de jongeren daarentegen verantwoordelijk voor zowel alle projecten die uitgevoerd worden als voor de omliggende zaken zoals de financiën. Alle projecten besteden de minste aandacht aan het ontdekken en voortbouwen op bestaande vaardigheden van jongeren. De jongeren van JAZoetermeer hebben buiten het project

ontdekt wat ze goed kunnen. Binnen JAZoetermeer krijgen ze wel de kans om zich verder te ontwikkelen door te doen wat ze leuk vinden. Bij het project StoryAwards wordt hier helemaal geen aandacht aan besteed. Het project draait om talentontwikkeling, maar deze wordt alleen gestimuleerd door het aanleren van nieuwe vaardigheden. De projectleider van het JongerenPanel Overschie kijkt naar wat de jongeren leuk vinden om te doen, omdat dit naar zijn mening vaak hetzelfde is als waar ze goed in zijn. Door ze in een project te plaatsen dat aansluit bij hun interesses wordt voor een deel voortgebouwd op hun vaardigheden. Net als bij JAZoetermeer zeggen de jongeren van het JPO hier buiten het Jongerenpanel achter te zijn gekomen wat zij leuk vinden en goed kunnen. Ze krijgen bij het JPO wel de kans om deze vaardigheden verder te ontwikkelen.

Hoe zijn eventuele verschillen in het gebruik van empowerment-methoden tussen participatie projecten te verklaren?

Er zijn veel verschillen te vinden in de manier waarop de begeleiding van de projecten met de behoeften van de jongere omgaat. Nog groter zijn de verschillen bij de laatste empowerment-methode: het achterhalen en voortbouwen op bestaande vaardigheden. Deze verschillen kunnen verklaard worden door de fase waarin het project zich bevindt, de subsidie die de projecten ontvangen, de kennis die de projectleiders hebben over talentontwikkeling bij jongeren en de doelen die de projectleiders voor ogen hebben.

De StoryAwards in Amersfoort zit nog in een beginfase. Het is de tweede keer dat dit project is georganiseerd en de projectleider noemt het zelfs nog een pilot. Dit kan verklaren waarom er bij dit project nog minder is nagedacht over de mogelijkheden van het project en de manier waarop jongeren er nog meer betrokken bij zouden kunnen worden. JAZoetermeer en het Jongerenpanel Overschie zijn beide deze beginfase gepasseerd. Ook de subsidie die de projecten ontvangen kan de verschillen tussen de projecten verklaren. De begeleider van het Jongerenpanel Overschie is iedere week een hele dag aanwezig in het gebouw van het JPO, waardoor hij de jongeren vaker en langer ziet dan de projectleiders van JAZoetermeer, die slechts tijd krijgen om hun jongeren een keer in de

week twee uur lang zien. De StoryAwards is daarnaast niet helemaal afhankelijk van subsidie, omdat zij gesponsord worden door hun partner de Rabobank.

De laatste verklaring, de doelen die de projectleiders voor ogen hebben, kan als een keuze worden beschouwd. Het hoofddoel van de projectleiders van JAZoetermeer is de mening van de jongeren uit Zoetermeer achterhalen over verschillende onderwerpen en deze duidelijk maken aan de gemeente. Er is voor gekozen om een grote mate van controle te houden over het project door zélf een coördinerende rol te vervullen. Zo kunnen de jongeren zich vooral op de inhoud van de adviezen en evenementen richten, terwijl de projectleiders voorkomen dat er grote fouten worden gemaakt. De begeleiding bij JAZoetermeer kiest daarmee voor risicovermijding. Het hoofddoel van de projectleider van het Jongerenpanel Overschie is het leerproces van de jongeren. Het JPO heeft zelf een sterk coördinerende rol. De voorzitter, penningmeester en secretaris zijn allen jongeren uit het panel. Naast het bepalen van de inhoud van de projecten laat de begeleider hen ook het werk daaromheen uitvoeren. Wanneer dit mis gaat betekent dit een leerproces voor de jongeren, wat als positief wordt gezien door de begeleiding. Fouten maken hoort er bij. Het is volgens de projectleider een grote leerschool. De begeleiding bij het JPO kiest daarmee voor het leerproces.

Discussie

Terugkoppeling naar de literatuur

De verschillen die tussen de begeleiding van JAZoetermeer en het JPO zijn gevonden kwamen in het begin van dit artikel al naar voren, in de beweringen van Kirshner (2007) en Timmerman (2008). Volwassenen kunnen de eigen kracht van jongeren versterken door zelf een stap opzij te doen zodat de jongeren het leiderschap kunnen nemen (Kirshner, 2007). Volgens Kirshner (2007) en Timmerman (2008) zijn volwassenen vaak beter in staat om deze strategie te bepalen dan de jongeren, wat spanningen kan veroorzaken tussen de empowerment doelen en de vaardigheden van volwassenen. Bij JAZoetermeer is dit terug te zien bij de adviezen die worden uitgebracht aan de gemeente. De projectleiders hebben het eerste contact met de gemeente en doen daarmee een

voorselectie van de adviezen die worden gevraagd. Wanneer jongeren een ongevraagd advies willen uitbrengen wordt door de projectleiding eerst gekeken naar de onderwerpen die op dat moment actueel zijn bij de gemeente. Als een onderwerp net behandeld is in de gemeente raad heeft het volgens de projectleider geen zin om er een ongevraagd advies over te geven en wordt het plan niet uitgevoerd. *'Het is feitelijk het een-tweetje wat je met de gemeente speelt over nut en noodzaak om met een advies aan de gang te gaan.'* (projectleider JAZoetermeer). De jongeren geven aan meer verantwoordelijkheid te willen in dit proces, alleen vond de begeleiding de groep hier nog te jong en onervaren voor. Door niet op deze behoefte van de jongeren in te gaan en de controle niet uit handen te geven, worden risico's vermeden. Ook in Amersfoort bij de StoryAwards wordt de controle over het project niet uit handen gegeven, door de jongeren alleen de verantwoordelijkheid te geven over hun eigen verhaal. In feite kan ook dit als risicovermijding worden gezien.

De begeleiding van het JPO vindt het leerproces van de jongeren het belangrijkste doel van het project. De jongeren krijgen daarom bijvoorbeeld veel meer verantwoordelijkheden dan de jongeren van JAZoetermeer of de jongeren van de StoryAwards. Toch bestaat er ook bij het JPO een resultaatverplichting naar de deelgemeente toe. Hierdoor besluit de projectleider sommige projecten van de jongeren minder kans te geven dan andere, simpelweg omdat hij de kans van slagen minder groot acht door een tekort aan vaardigheden van de jongeren. Tegen de intenties van het leerproces in, wordt hier in deze situaties ook voor risicovermijding gekozen. Op deze momenten wordt in alle projecten het proces van empowerment ondermijnd. Om de eigen kracht van de jongeren te versterken zou de begeleiding ook op deze momenten een stap opzij moeten doen om de jongeren de kans te geven de leiding te nemen.

Wat kunnen de projecten van elkaar leren?

De projecten verschillen van elkaar en hebben allemaal hun eigen sterke en zwakke punten. Daarom kunnen ze allemaal van elkaar leren. JAZoetermeer kan bijvoorbeeld van het JPO leren dat jongeren ook in staat zijn om de verantwoordelijkheid van omliggende bezigheden te dragen, zoals het eerste

contact met de gemeente en meer zeggenschap over de adviezen die worden gegeven. Ook dit kan bijdragen aan het persoonlijke leerproces van de jongeren en daarmee hun eigen kracht versterken.

Van zowel de StoryAwards in Amersfoort als van het JPO kan JAZoetermeer leren dat het heel leerzaam is voor jongeren om andere jongeren nieuwe vaardigheden aan te leren. Bij de StoryAwards leren middelbare scholieren aan basisscholieren hoe je een goed verhaal kunt schrijven. In Overschie geven de leden huiswerkbegeleiding aan basisscholieren en proberen hiermee het leer-niveau van de jongeren uit de wijk te verhogen. Bij de jongerenambassadeurs wordt er op deze manier nog geen gebruik gemaakt van deze kracht van jongeren. Uit de voorbeelden van het JPO en de StoryAwards blijkt echter dat dit een hele succesvolle en leerzame manier is om jongeren met elkaar in contact te laten komen en nieuwe vaardigheden op te laten doen. Omdat jongeren dicht bij elkaar staan is de drempel lager om informatie van andere jongeren aan te nemen dan van volwassenen. De eigen vaardigheid om andere jongeren iets te kunnen leren wordt zo bevestigd, wat een versterking van de eigen kracht kan betekenen.

De projectleiders van JAZoetermeer en het JPO moeten om subsidie van de gemeente te ontvangen aan een prestatieplicht voldoen. Deze prestatieplicht zorgt voor een spanning tussen de vraag van de jongere en het aanleren van nieuwe vaardigheden. Moeten de jongeren de kans krijgen om projecten uit te voeren ook al zien de projectleiders geen kans van slagen? Bij de StoryAwards is deze spanning minder aanwezig. Ten eerste kan dit verklaard worden door andere doelstellingen waarmee het project is opgezet. Ten tweede kan dit verklaard worden door het feit dat dit project niet afhankelijk is van subsidie. Er bestaat een samenwerkingsverband tussen de Rabobank en de StoryAwards, waardoor zij voldoende sponsoring ontvangen om zonder subsidie te kunnen functioneren. Het zoeken naar nieuwe sponsors zou dan ook een mogelijkheid zijn voor JAZoetermeer en het JPO om de spanning tussen de vraag van de jongere en het aanleren van nieuwe vaardigheden weg te nemen.

Aanbevelingen

Met deze kennis zouden de projecten elkaar kunnen versterken. Voor maximale empowerment is van belang dat alle empowerment-methoden gebruikt worden door de begeleiding van het jeugdparticipatie project. Deze methoden worden nu nog niet allemaal benut bij de onderzochte projecten. Het gebrek aan persoonlijke begeleiding is nu bijvoorbeeld vaak te wijten aan een tekort aan tijd en geld. Dit valt niet op de korte termijn op te lossen, omdat er op dit moment juist steeds minder geld beschikbaar komt voor dit soort projecten in plaats van meer. Het niveauverschil tussen de onderzochte projecten is nu echter erg groot. Daarom is het interessant om een vervolgonderzoek uit te voeren waarin wordt onderzocht in hoeverre de kennis over het bevorderen van empowerment toegankelijk is voor projectleiders en gemeenten. Wanneer blijkt dat deze kennis slechts op academisch niveau toegankelijk is zou actie kunnen worden ondernomen om deze kennis op een laagdrempelige manier toegankelijk te maken voor alle professionals die zich inzetten voor jeugdparticipatie. Het niveau van de projecten zou zo dicht naar elkaar toe getrokken kunnen worden. Een uitwisseling van kennis en ervaring zou een verbetering van de kwaliteit van jeugdparticipatie projecten kunnen betekenen.

Literatuurlijst

- Ajzen, I. (1991) The theorie of planned behaviour. *Organizational behavior and human desicion processes: 50*, 197-211
- Baat, de. M.(2009). *Moeders aan het woord*. Universiteit Utrecht: Masterthesis
- Behoekoe, C., Brown, B., Fernández, F.M., el Madkouri, M.& Rambhadian-Bhoendie, T. (2008). *Jongeren doen mee... ook de moeilijk bereikbare*. Forum. Utrecht
- Berding, J. (2002) Pedagogische participatie en de noodzaak van herinstitutionalisering. *Pedagogiek, 3*: 250-259
- Camino, L. (2005). Pitfalls and promising practices of youth–adult partnerships: An evaluator’s reflections. *Journal of Community Psychology, 33*: 75-85.
- CBS, 2010. Gevonden op: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/macro-economie/publicaties/artikelen/archief/2010/2010-083-pb.htm>
- Conger, J. A., Kanungo, R. N. (1988) The empowerment proces: Integrating Theory and practice. *Academy of Management Review, 13*: 471-482
- Erikson, E. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: Norton.
- Hart, R. A. (1992). *Children’s participation: From tokenism to citizenship*. Florence, Italy: UNICEF International Child Development Center.
- Kirshner, B. (2007). Youth activism as a context for learning and development. *American Behavioral Scientist, 51*: 367-379
- Larson, R., Walker, K., & Pearce, N. (2005). A comparison of high quality youth-led and adult-led youth programs: Balancing inputs from youth and adults. *Journal of Community Psychology, 33*: 57-74.
- Moritsugu, J., Wong, F. Y., & Grover-Duffy, K. (2010). *Community Psychology*. Boston: Pearson Education, Inc.
- Ministerie voor jeugd en Gezin (2007). *Alle Kansen voor alle Kinderen*. Programma voor Jeugd en Gezin 2007-2011.

- Nasir, N., & Kirshner, B. (2003). The cultural construction of moral and civic identities. *Applied Developmental Science, 7*, 138-147.
- Roger, C.(2008). Youth participation in society. *AEJ, 5*: 469–477
- Timmerman, G. (2008). Youth policy and participation: An analysis of pedagogical ideals in municipal youth policy in the Netherlands. *Children and Youth Services Review, 31*: 572 - 576
- Uzozie, A., Neijboer, D., Mak, J., & Vandenbroecke, M. (2010). *Ik heb wel een idee! Een verkennend onderzoek naar kinderpacticatie in Amsterdam*. Stichting Alexander en Verwey-Jonker Instituut.
- Vandenbroucke, M., Braam, H., Gilsing, R. & Steketee, M. (2010). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland vanuit het perspectief van gemeenten*. Verweij-Jonker Instituut en Stichting Alexander.
- Vries, H. de, Kuhlman, P., & Dijkstra, M. (1988). Self efficacy; The third factor besides attitude and subjective norm as a predictor of behavioral intentions. *Health Education Research, 3*, 273-282.
- Vries, H. de, Backbier, E., Kok, G.J., & Dijkstra, M. (1995). Measuring the impact of social influences on smoking onset in a longitudinal study: An integration of social psychological approaches. *Journal of Applied Social Psychology, 25*, 237-257.
- Weijers, I. (2004) *De Creatie van het mondige kind. De Geschiedenis van pedagogiek en jeugdzorg*. Amsterdam: SWP
- Winter, M. de, Kooistra, J. & Baerveldt, C. (1999). Enabling children: Participation as a new perspective on child-health promotion. *Child: Care, Health and Development, 25*: 15-23.
- Winter, M. de. (1995). *Kinderen als medeburgers. Kinder - en jeugdparticipatie als maatschappelijk opvoedingsperspectief*. Utrecht: De Tijdstroom.
- Winter, M. de. (2007). Opvoeding, onderwijs en jeugdbeleid in het algemeen belang: de noodzaak van een democratisch-pedagogisch offensief. In Jansen, H. (2008). *Jongerenraden*

in de Jeugdzorg. Universiteit Utrecht.

Yperen, T.A. (2003). *Gaandeweg: werken aan de effectiviteit van de jeugdzorg*. Utrecht:

NIZW.

Unicef (2009). Verdrag inzake de rechten van het kind.